

M A G Y A R K U R I R

Bétsből, Pénteken, October' 2-dikán 1818.

Orosz Birodalom.

Az Orosz és Persa Udvarok között még 1814-ben készült békeségkötést, a melly Európában mind ez ideig kihirdetve nem volt, most közlik a' közönséges levelek, mint itt is következnek: —

A' Mindenható Istennek nevében!

Ő Cs. Felsége a' legfelségesebb és leghatalmasabb nagy Ur, az egész Orosz Birodalom' Császára és egyedülvaló Uralkodója, 's ő Felsége a' Padischa, Persia' Uralkodója és Országlója, az ő alattvalóikhoz viseltető Fejedelmi szeretetből mind ketten igazán ohajtván azt, hogy a' hadakozás' inségének, melytől mind kettőjük' szíve oly igen irtózik, véget vessenek, 's azt a' bátorságos békeséget 's jó szomszédsági barátságot, melly az Orosz és Persa birodalmak között elejtől fogva fennállott, helyreállítsák, ezen igasságos és használatos munkára meghatalmazott Biztosokat kinevezni jónak találták, tudniillik: Ő Felsége az Orosz Császár R t i s c h t s c h e w ő Excellenciáját, a' maga General-Lajtnántját, a' Grusiniában 's a' Kaukasus hegyek mellett találtató seregek' fő Vezérét, a' Kaspiumi kis hajók' serege' Kommandánsát, a' szent Newszky Sándor Rendje' Ritterét, 's a' szent Anna első és a' szent Nagy Mártyr' s győzedelmet szerző György Rendje' negyedik rangú Ritterét, és egy ily felyülírást kardnak: *Vitézségért*, birtokosát — Ő Felsége a' Persiai Schah

pedig a' maga elévaló és nagy tudományú Mirsa Abdul Hassan Chánját, a' Török és Anglus Udvaroknál volt Követet, kiválóztott Persiai Vezért, a' Monarkhia' legmegbizottabb tisztviselőjét, a' Persiai Felséges Udvar titkos dolgainak Tanácsosát, ki egy Vezér - familiából vette származását, a' Persa Udvarnál második rangú Chánt, 's megkülömböztetett kegyelmességek' jeleinek, úgy mint egy gyémántokkal felékesített handzsárnak és kardnak, gyémántokkal himzett Schálból készült köntösöknek, 's hasonló nyereg-szerszámoknak, birtokosát. Ehez képest mi fenn-nevezett meghatalmazott Diktosok, Gulistánban a' Karabagi vidéken a' Seiwe vize mellett öszszegyülekezvén, minekutánna meghatalmazó irásainkat egymástól általtseréltük, 's mindenikünk különkülön, a' mi Urainknak nevekben készítettendő békeséghez 's barátsághoz tartozó mindenféle környülállásokat megfontoltunk volna, a' következő Tzikelyeket dolgoztuk - ki és határoztuk - meg örökkévalóképpen:

I. Tzik. Az Orosz és Persa birodalmak között eddig fenn állott ellenségeskedések 's egyenetlenkedések ezen Alkú által mostantól fogvást megszüntettetnek, 's örökös békeség, barátság 's jó egygyetértés álljon - fenn ő Felsége az egész Orosz birodalom' Országlója 's ő Felsége a' Persiai Schah, örököseik, 's az ő mind kettőjük' Országlóségeik között.

II. Minthogy előgygyezés által a' két Hatalmasságok között már kitsináltott az, hogy a' békeség ezen funda-

mentomos feltételen: *Status quo ad praesentem*, köttettség-meg, az az, hogy mind kétrésznek birtokában azok a tartományok, Chánságok, és vidékek maradjanak-meg, a' mellyek most telyesen az ő hatalmában vannak, ehez képest a' következő határlinea álljon - fel mostantól fogva a' két birodalmak között:

III. Ő Felsége a' Schah, az ő Orosz Császári Felségéhez viseltető jó indulatjából, valamint a' maga személyében úgy azoknak nevekben is, kik utánna a' Persiai thronusra következni fognak, a' következő Chánságokat az Orosz birodalomhoz tartozóknak lenni, megesméri, úgy mint: A' *Karabag* és *Ganschin* Chánságot, melly most *Ersébet pol* nevezet alatt egy tartománnyá tétetett, úgy *Schekin*, *Schirvan*, *Derbent*, *Kubin*, *Bakin*, és *Talischin* Chánságokat, ezen utolsónak mind azokkal a' tartományaival egyetemben, mellyek most az oroszok' hatalmában vagynak; mind ezeken kívül továbbá: egész *Daghestan* és *Grusniát*, a' *Schuragel*, *Imiretien*, *Gurien*, *Mingrelien*, és *Abschasién* nevű tartományokkal egygyütt; hasonlóképpen az ezen határ és a' *Kaukasus* határlineája, 's az ezen utolsó lineához és a' *Kaspium* tengerhez rúgó minden vidékekkel 's tartományokkal egyetemben.

IV. Ő Felsége az Orosz Császár a' Persiai Schah eránt viseltető hajlandóságának 's azon tiszta egyenességű kívánságának bizonyságául, hogy Persiában, ezen szomszéd országban, az egyedül való uralkodói Hatalmat állandó fundamentumra helyheztetve lenni szemléhesse, a' maga 's utánna következő Örökösének nevekben ezennel mindeneknek tudtára lekötelezi magát: hogy a' Persiai Schah azon fíjának, kit ez a' Persiai birodalom' Örökösévé ki fog nevezni, *szükséges esetben segítségére lesz, hogy a' Persiai birodalom' dol-*

gaiba általjában semmi idegen ellenség magát belé ne avassa, és hogy a' Persa Udvar, a' Felső Orosz Udvar' segedelme által megerősítsék. Egyéberánt, ha a' Schah fíjái között a' Persa birodalomra nézve veszedés találna támodni, ebben az Orosz birodalom nem fog részesülni mind addig, míg ezért ötet az Uralkodó Schah meg nem keresi.

V. Az Orosz kereskedő hajóknak valamint eddig úgy ennekutánna is jusok leszen a' *Kaspium* tenger' partjai mellett evezni 's azokhoz kikötni. A' mellett, ha ezek hajótörést szenvedni találnak, őket a' Persák barátságosan segíteni köteleztetnek. Ugyan azon jussal, hogy a' *Kaspium*' tenger' partjai mellett evezhesenek 's az Orosz partokhoz kiköthessenek, a' Persiai hajók is valamint eddig, úgy ennekutánna is birjanak, 's hajótörés' idején ők is hasonlóképpen segittessenek. Minthogy a' hadakozás előtt, békeességben 's minden időben egyedül tsak az Orosz hadi zászlók lobogtak a' *Kaspium* tengeren: ehez képest ezen régi jussal ennekutánna is tsak ők birjanak, kizsoritólag, úgy hogy az Orosz Hatalman kívül a' *Kaspium* tengeren semmi más Hatalmasság' hajója ne evezhesen hadi zászlóval.

VI. Mind két részről való foglyok, valamint a' hadi foglyok úgy az elvitt lakosok, a' keresztyének úgy mint minden egyéb vallásuak, ezen Kötés aláíratatásától számlálván három hónapok alatt visszaadattatnak, 's minden úti szükséges eszközökkel, pénzel, eleséggel felkészítetve, *Karaklisig* küldettetnek.

VII. A' fenn mondattatokon kívül abba is megegyyeztek ő Felségek, hogy Ministereik, kik szükséges esetekben az ő Felségek' lakhelyeikre küldettetnek, a' rájuk bízott tárgyakhoz képest fogadtassanak; 's az ő Agenseik 's Konzuljaik, kiket ők az eddig való módon a'

városokban a' kereskedés' oltalmazására nézve a' hol nékiek tettik, tartani fognak, de a' kiknek kísézőjük legfeljebb tíz emberekből állhatnak, mint meghitelezett tisztviselők rangjokhoz illő tiszteletben 's betsületben tartassanak, 's meg kell parantsolni, hogy őket ne' csak meg ne bántsák, hanem megbántattatván az ő feladássokra nékiek részrehajlás nélkül való telyes igasság tétettségük.

VIII. A' mi ő Felségeknek azon alattvalójik' kereskedését illeti, lak ő Felségektől vagy a' határszélen lévő Kommandánsaiktól arra való bizonyoságlevelet mutathatnák, hogy ők valóságos kereskedők 's Orosz vagy Persa alattvalók legyenek, ezeknek megengedtetik, hogy a' Fels. békéllő Hatalmasságok' Státusai-ba szabadon bemennyenek, ott lakjanak, 's ott kereskedést folytassanak, valamédig csak nékiek tettik, 's onnét hasonlóképpen minden akadályoztatás nélkül vissza is térhessenek. Ők az Orosz birodalomhoz tartozó városokból Persiába vagy innét oda vitt jószágokat, eladhatják 's egyéb jószágokért feltserélhetik. Valamelly Persiába ment vagy ott lakó Orosz alattvalónak meghalálózásakor, az ő minden ingó és ingatlan vagyonai, mint a' mellyek egy barátságos Hatalmasság' alattvalójának tulajdonai, az első az ő társainak vagy rokonainak minden időhaladás vagy eltitkolás nélkül, törvényes módon, nyugtató irás mellett, adattassanak ki, az utolsókat pedig (az ő ingatlan vagyonait) az említett rokonok, annak kinek tettik 's önnön kívánságokkal 's hasznokkal megegyezőleg eladhatják, éppen úgy, mint ez a' dolog az Orosz birodalomban és mindenütt történni szokott, akármelly Hatalmassághoz tartozott valaki, a' ki meghalt.

IX. Az Orosz kereskedők által a' Persa kikötőhelyekbe vagy városokba vitetett jószágokért, 100 forintra ötnél több vámot nem kell venni, és ezt nem kell

másodszor is kívánni. Hasonló történik az Orosz birodalomban a' Persákkal.

X. Midőn a' kereskedő jószágok az alküvő Hatalmasságoknak kikötőhelyeikbe, vagy partjaikra, vagy pedig a' szárazon lévő úton a' végvárosokba megérkeznek, a' kereskedőknek telyes szabadság engedtetik költsönösen arra, hogy jószágait eladhassák, másokat felvásárolhassanak, vagy a' magokét másokéért eltserélhessék, a' nélkül, hogy arra a' Vámos tisztektől vagy az előre-felvásárlóktól engedelmet kellessék nyerni, minthogy ezeknek kötelessége abba áll, hogy a' kereskedés' dolgának gátolódás nélkül való folyására vigyázzanak.

XI. Ezen Alkúnak aláíratatása után mind a' két Fels. Hatalmasságok' telyes hatalmú Biztosaji minden szükséges helyekre haladék nélkül küldjenek tudósításokat és parantsolatokat, hogy az ellenségeskedés azonnal mindenütt szűnnyön-meg.

A' jelenvaló, Persa fordítással két azon-egy értelmű exemplárokból készült, a' Fels. alküvő Hatalmasságok' Biztosai által aláíratott, az ő patsátjakkal megpetsteltetett, általok költsönösen általtseréltetett, örökös békességi kötés, ő Felsége az Orosz Császár 's ő Felsége a' Persiai Schah által, megerőssített, 's az ő Felségek tulajdon aláírásaik által közönségesen ratifikáltak. Az Alkú' ratifikáltatott exemplárjai pedig a' Fels. Udvaroktól a' magok' fenn-nevezett Biztosai-nak három hónapok alatt kezeikbe küldtetnek. Köttetett *Gulistánban* a' Karabagi vidéken, a' Kristus' születése után az ezer nyoltzszáz tizenharmadik esztendőben Oktober' tizenkettődikén, a' Persa számlálás szerént az ezer kétszáz huszonnyoltzadik esztendőben a' Schaval hónap' huszonkilentzedik napján."

Ch a m p d' A s y l e.

Már meghatározták Ujságírójink, hogy

Champ d'Asile, és nem Champ de l'Exile légyen ezen Fr. plánta népnek a neve. — Mint Angliában úgy Frantziaországban is két főbb tulajdonságú és nevezetű újságlevelék találtak; ott Ministerialis és Ministerekkel ellenkezők (Antiministerialisok), itt pedig Ultrák és Liberálisok. Az Ultrák közt legkitettségűbbek a *Quotidienne* és a *Journal des débats*. Ez az utolsó szembe-tűnő tsufolodással irt mostanság erről a Champ d'Asyle nevű plánta nemzetről. — „Ez, ugy mond, tsak egy 120 szzbad személlyekből és valami száz Indusokból 's Szeretsenéből álló birodalom; a' régi *Roma*' fundáltatását akarják véle majmolni. Jó lenne, hogy az új időbéli Frantzia nagy politikusok közzül valamelyik oda menvén, ott egy Numát vagy Solont játzodják. Mi nem bánnyuk, ha Európából minden rossz szívű emberek *Champ d'Asylébe* viszik is a' sátorfát; minthogy ebből haszon inkább mint sem kár fog azokra következni, a' kik Európában maradnak, 's több effélék.“ — De más irók másképpen gondolkoznak. A' liberális *Journal de Paris* így fejezi ki gondolatját: — „Nem illik Frantziákhoz, hogy Frantziákat, kik más ég alatt keresnek békességet 's hazát magoknak, így kigunyoljanak. Nem lehet, hogy az Országlószék azoknak kitsufoltatását, megbántatását, kik magokat a' számkivettetés kemény törvényének engedelmességgel alája adták, helybe hagyja; 's nintsen senkinek jussa arra, hogy a' szerentsétlenek' szerentsétlenségét alacsony tsufolódás által még terhesebbé tegye.,,

Tudtunkra még egy iró sem adott ki ezen Frantzia plántásokról oly figyelemre méltó leirást, mint a' Frantzia *Minerva*. Az ő szavai ezek: —“

Azon Frantziáknak, kiket az 1814-től fogva előfordult történetek Amérikába vezérlettek, az Északi Amériikai Egy-

gyesült Státusok' törvényhozó gyűlésének egy végzése által a' Mississipi vidékein Mobile és Tombigbee mellett 100,000 hóld vidék rendeltetett vala a' megtelepedésre. Minden katona kapott, rangja szerent, egyegy darab földet. Minthogy azonközben a' Frantzia tiszték, mikor Amérikába megérkeztek, nagyobb részint nem tsak hogy nagy szegénységgel küszködtek, hanem megérkezésük után kevés hónapok alatt, a' gazdáiknál, kiknél Philadelphiában, Bostonban, New-Yorkban 's más városokban megszállva voltak, terhes adósságba is verték magokat, melyből ki nem menekedhetek volna külömken, ha tsak arra reá nem állottak volna, a' mit nékiek némelly Amériikai lakosok ajánlottak, hogy engedjék által nékiek a' Congressustól kapott földjüket, és ők nem tsak hogy az ő adósságaikat kifizetik, hanem azon felyül még költsön is adnak keveset nékiek. Mit tehettek szegények egyebet? elfogadták az ajánlást. De mi lett a' következése? az, hogy a' Congrestól kapott vidéknek egyheted része alig maradott-meg Frantzia kézben, a' többi mind azoknak az Amériikaiaknak kezekre birt, kik pénzt adtak vala nékiek, a' melly környülállás egészszen semmivé tette azon tehetősebb 's egészszen Frantzia gondolkodású Frantziák' plánumát, kik ezen plánta népnek megszállításán iparkodtak. Ezek tiszta Frantzia koloniát akartak fundálni. Azon Generálisok 's egyéb tehetős tiszték, kik e' végre egy kis tőke pénzt öszszegyűjtöttek vala, azért, hogy hazájoktól ily meszsze esve is tsupa hazájokfijai közt lakhassanak, más nyelvű, más szokású 's rendtartású emberekkel öszszelegyedve szemlélték magokat. Mi volt tehát egyéb hátra, hanem hogy ismét más plánnmot gondoljanak céljok' elérésére? Más lakhelyet válosztottak, a' hol tsak magok idegen sogorok nélkül élhessenek. E' végre a' két Lallemand Generálisok né-

hány okos tisztekkel megvizsgálták a' szomszéd tartományokat, 's úgy találták a' dolgot, hogy nékiek egy tartomány se' volna alkalmasabb mint *Texas*, a' Meksikói öböl mellett, *Trinidad* és *Del-Norte* nevű vizek között. Ennek földje termékeny, klimája szép és mérsékelt; próbákat is tettek, mellyek mind szerenstésen ütöttek-kí. Tehát meghatározták, hogy itt telepednek-le. Az ifjabbik *Lallemant* azonközben elvette *Gerárd István* nevű Amériki 40 millió Frankokkal bíró igen gazdag kereskedőnek testvére' leányát 's egyedül való örökösét, a' melly környülállás nagyon segítette őtet abba, hogy testvérel egy társaságban ezen új próbájakat végrehajthassák, 's magokat a' plánta nép' fejévé tehessék.

Első lépések, mellyeket tettek a' volt, hogy szándékjokról egy előadást készítettek, 's azt az Amérikán lévő Spanyol Követ által a' *Madridi Udvar*nak elejébe terjesztették. Az előadás summája ez: —“

„Ők (a' két *Lallemant*) 's az Amérikába futott több *Frantziák*, *Texas* tartományába letelepedni akarnak. Mint-hogy a' Spanyol Országlószék proklamatióji által minden rangú és országbéli plántások meghivattattak, hogy a' Spanyol tartományokba telepedjenek-le: ehez-képpent örömmel fogja ő *Catholicus* Felsége hallani, hogy agy oly pusztá tartományában plánta nép fundálódik, a' melly egyedül tsak szorgalmatos lakosokat vár, hogy belölle a' világon egy legszebb és legtermékenyebb tartományt tsináljanak. Azon emberek, kikből ezen plánta nép áll, minnyájan hajlandók arra, hogy a' Spanyol országlást megismerjék, hogy néki hódoljanak, hogy minden terheket viseljenek, 's néki jövedelmeikhez mérsékelt adót fizessenek; tsak azt a' just kéri-kí magoknak, hogy magokat tulajdon törvényeik szerént kormányozhassák, semmi féle Spanyol Kor-

mányozónak engedelmeskedni ne tartozzanak, 's magoknak tulajdon katonai systemát tarthassanak. Ha a' Spanyol Udvar a' *Frantzia* plántásoknak ezen kéréseiket megadja, ő is számot tarthat ezeknek szolgálójokhoz 's hűségekhez. Az ellenkező esetben pedig ők élni fognak azzal a' jussal, mellyet a' természet minden embereknek ad arra, hogy oly esmeretlen vad pusztákat megmivelhessenek, a' mellyeknek birásáért őket senki meg nem támadhatná. Az ő jusaik ezen tekintetben bizonynyal sokkal gyökeresebbek, mint a' milyenek a' Spanyolokéik voltak, mikor Amérikát elfoglalták, mint-hogy ezek tsak azért mentek volt oda, hogy a' szabad országokat erőszak által a' magokéjivá tegyék, ők pedig (a' *Frantziák*) most azért mennek, hogy vad pusztákat megmiveljenek 's termékenyekké tegyenek. Egy szóval, ők eltökélték magokban, hogy, akár miképpen üssön-kí a' dolog, *Texas* tartományában állandóképpen letelepedjenek.“

Lallemant Generálisok semmi változt nem kapván ezen előadásra, hozzá fogtak plánumjoknak végrehajtásához; a' *Frantziákat*, kiket a' szükség vagy kénstelenség Amérikába hajtott vala, magokhoz tsatolták; az expeditzióra költséget adtak; *Philadelphiában* egy hajót felkészítették, hajós legényeket gyűjtöttek reá, 's 300 embert ezen hajón a' Meksikói öbölbe *Galveltonhoz* szállítottak, kikhez a' Generális *Rigaud* vezérlése alatt nem soká más 300-zak érkeztek-meg. Az idősb *Lallemant* (Károly) ki a' megtelepedés' helyére már előre elment vala, mint gazda fogadta az érkezőket, utasításokat adott elejükbe, míg azalatt az ő ötse, a' ki *Uj-Orleansban* maradt vala, ott szántásvetéshez való műszereket, vetni való magot, elültetni való tsemeteket, plántákat, 's minden féle egyéb keszületeket össze vásárlott, 's *Galvestonba* küldött. Első foglalata-

tosságok a' volt, hogy földet oszszanak-ki a' plántások között; minden tiszt kapott husz □ hóld földet a' Trinidad' vize mellett, és minden egyebet, a' mi egy lakó háznak építésére 's a' néki jutott földnek megmivelésére kívántatik. Mindenek hozzá nyultak a' munkához, 's a' plánta nép' organizáltatása ekképpen elkezdődött. Ily meszsze lévő vad pusztaşon telepedvén-le, 's kétségkí- vül, hogy a' körülettek elszéledve lakó népeket megnyugtassák, 's nékiek a' ma- gok gondolkodása' módjáért mintegy va- lamelley zálogot mutassanak, letelepe- déssek' helyét *Menedék' mezejének* ne- veztek, 's egy proklamátziót tettek kö- zönségessé (mellyet már mi is kiadtunk).

Ezén plántások tsak Frantziákat vagy oly nemzetbéli embereket vesznek-be ma- gok közzé, kik a' Frantzia fegyveres se- regek között szolgáltak. A' ki maga fe- lől ezen két tulajdonságot megmútathat- já, mennyen egyenesen Uj- Orleans vá- rosába, a' hol mindent kap a' mi a' Champ d' Asylébe való menetelre szük- séges. Texas oly termékeny tartomány, hogy közönséges esztendőben egy ga- bona-szem 150-nel fizet. A' tzokor-nád és pamuk (gyapott) igen jól teremnek; 's nem ok nélkül reménlik, hogy kávéfa ültetéssel is szerentsések lesznek az új lakosok. Az erdők tele vannak minden- téle állatokkal, kiváltképpen vad lovak- kal, mellyek az Arabs lovaknál sem ere- jekre se' könnyüségekre nézve nem alább- valók. Egy oly vidéken, melynek hosz- sza (kétségkí- vül a' part mellett) száz, 's szélessége az ország' belső részei felé száz ötven mértföldnyire terjed, tsak va- lami 7 vagy 8 ezer eredeti lakosok (In- dusok és minden féle kortok) laknak, a' kik ott *Watschinagereknek* ne- veztetnek; szánakozásra méltó sorsú gyá- va emberek. Egy törzsök nép találatik az egész véghetetlen kiterjedésű vidéken, melly a' többek közzül kitettzőleg mun-

kás és hadakozó. Ennek neve *Coman- ches*; e' szüntelenül hadat folytat a' Spanyolok ellen. Nagyon gyűlöli őket, 's ezért lehetetlennek tartják meghódol- iathatását. Ellenben ugyan ezen törzsök- beli emberek nagy hajlandósággal visel- tetnek a' Frantziákhoz; attól az időtől fogva szeretik és betsülik őket, mikor *Louisiánát* Frantziáország birta. Ezek még arra is hajlandók, hogy az új lako- sokkal szövetségbe álljanak. Azonközben ki tudja, hogy valyon Spanyolország is, ámbár a' *Lallemant* testvérek' kérelmére a' Spanyol Udvar semmit nem válosz- lott, alattomban nem jó szívvel szemlé- li-e ezen Frantziáknak idevaló letelepe- désseket. Úgy látszik azonközben, hogy az Egygyesült Státusok' Országlószeke azon *Contractus'* ereje szerént, mely- nél fogva *Louisianát* Frantziaországtól 1803-ban megvette, valami just akar for- málni *Texas* tartományához. Jussát a' *Trinidad* két partjain valami 50 mért- földekig akarja kiterjeszteni a' belső vi- dékekre. Mondják, hogy az Egygyesült Státusok azért kívánnyák ezen kiterjesz- kedést, hogy az által valamelley he- gyekhez akarnak közelíteni, mellyekről azt tartják, hogy sok arany van benne, mellyeknek kiásásához még senki hozzá nem fogott.

Szent Ilona.

Mikor Napoleon Bonapartét ezen szi- getre vitték, ő a' hajón volt Orvosnak, ki- nek neve *O-Meara*, magaviseletét meg- kedvelvén, ennek ajánlást tett, hogy mint házi Orvos maradjon nálla; ez az ajánlást elfogadta, 's Bonaparte a' Kormányozójtól is megnyerte, hogy a' nevezett Orvos, mint az ő házi Orvo- sa a' szigeten maradhasson. — A' *Lon- doni* legujabb levelekbén olvassuk, hogy ezen Orvos úr, ki a' Státusok' nagy fog- lyának Sz. Ilona szigetén mind ez ideig Orvosi gondját viselte, a' *Griffon* nevű

hajón Aug. 2-dikán útnak indulván, Sept. 10-dikén Angliába a' Plymouthi kikötőhelybe megérkezett. A' szigetről lett eltávozását az okozta, hogy a' Kormányzóval *Hudson Lowével* nem egygyezhetett. Egyenetlenkedések tárgya felett hosszas levelezés folyt köztök, melly levelezést Ó-Meara Londonba küldvén, azt ott a' Morning Chronicle nyomtatásban világ' elejébe botsátotta, 's egyéb újságokban is kijött a' leveleknek valami rövid summázatjok, mellyekből, mint Ó-Meara erősíti, úgy látszik: hogy tőlle azon beszéllgetésekről is számot akart venni *Hudson Lowe*, mellyeket Ó-Meara Bonapartéval 's az embereivel folytatott, mellyeket Ó-Meara, mint Orvos és nem Kém, telyességgel megtselkedni nem akarván, ebből következett végezetre, hogy nékie a' Bonaparte' 's hozzátartozók' orvoslásáról lemondani 's Angliába vissza jőni kelle; a' melly dolog kétségkívül a' Parlamentumban környülállásos vizsgálás alá fog vétettetni. — Ó-Meara egyenesen kinyilatkoztatván, hogy kész inkább Angliába visszamenni, mint sem oly megalatsonyító feltételek alatt, mint Hudson Lowe kívánja, mint Orvos a' Bonaparte házába bejárni, azután más Orvosokat akart a' nevezett Kormányzó a' foglyokhoz jártatni, kik közt valami *Baxter* nevűt is neveznek, de Bonaparte ezek közzül egygyet is magához be nem botsátott; míg végre a' Conqueror nevű Lineahajó Orvosa *Stockoe* úr ajánlatván, ezt elfogadta, 's most e' jár hozzá. A' *Conqueror* a' Sz. Ilonai mostani Admirális *Pamplin*' hajója. — Ezen szigeten va-

lamint szintén az e' tájon le's fel evező hajókon, a' vérhas és a' májnyavaja kezdett nagyon uralkodni. A' hajóslegényeket nagyon vesztegeti. *Bonaparte* maga is májnyavajában szenved, mellyet az által maga terhesit nagyon, hogy azólta, a' miólta a' mostani Kormányzó az ő kijárása' határait megszorította, telyességgel nem jár - ki. Már a' Calomellel való élésre reá vette magát, melynek eleinten nagy ellensége volt. Négyszer veszi napjában.

E l e g y e s D o l g o k .

A' Svéviai Mercurius azt írja, hogy a' Bádeni Nagyhertzezségben a' szabadsággal elbotsátott katonákat Regimentjeikhez hirtelen vissza hívták.

Az Anglus Ministeri Kurir ezeket jegyzi-meg: A' Frantzia özszeesküdtek' elő kikérdeztetése nemhogy elnyomattott volna, de még nagyobb szorgalommal folytattatik 's több-több jó-ki ellenek. Bretagne tartományából kedvetlen hírek érkeztek. Ismét *Vendei* tsoportok organizáltattak, kik le's fel járván az oly kastélyok előtt, mellyek a' revolútzio alatt más birtokosokat kaptak, megállván, ezek ellen fenyegetődznek; nyomtatott proklamátziók által is hirdetik boszszuálló plánumaikat. A' Bretagnei *Ultrákkal* a' Gardi departament' Ultráji is egygyetértésben vagynak: de mind ezeknek a' gyávaságoknak főzőjit megtalálálja az Országlószék." — *Vitrollest*, mint tanut kérdőre vonták a' Canuel' dolgában. Ezt és *Chapdalaint*, szorosabb fogságba vitték.

S z á z f o r i n t h u s z a s p é n z é r t , a d t a k V á l t ó c z é d u l á b a n : —

Sept. 29-dikén 236 — 30-dikán 234 $\frac{1}{8}$ — *Oct.* 1. napján 236 — forintot.

A' Marhahúsnak fontja Bétsben, Octoberre, 17 krajtzárra határoztatott.

Hazai Dolgok es egyéb Toldalékok.

E r d é l y.

Deésről, Belső Szolnok Vármegyéből.

Alig hogy feltserélte Méltóságos Gr. Hallerkői Haller István úr ő Nagysága az Alsó Fejér Vármegyei Fő Ispányi Széket, Nemes Megyénk' Fő Ispányi Székével, azonnal czélos munkásságának láthatóvá lett szép következései a' közönséges igazgatás ágaiban mint egy új erőt és életet öntöttek. — Közinkbe lett szerentsés lépése után, ez előtt 3 esztendővel első figyelmetességét fordította a' tisztelt Gróf úr Nemes Megyénk 's régiségéről nevezetes Városunk' köz igazgatásának czélos megjobbítására 's ezután régi Városunknak külsőképpen is lehető szebbítésére. Melyre nézve eddig a' sár, 's egyéb tisztátalanság miatt szinte gázolhatatlan útszáinknak kövekkel lehető kirakásokra, 's az eddig sok disztelen épületetskékkel és szinekkel telyes piatzunk' nagyobb, tsínosabb, és czélósabb épületekkel lehető diszes'bitésére, nyomos rendeléseket tenni méltóztatott.

Be sok szép kinézésekre adott tsak ez is Városunk' lakosainak alkalmatosságot a' következő időkre nézve. Deés Városunk ugyan is szerentsés fekvésére nézve idővel leg szebb, és leg nagyobb kereskedő Városunk lehetne kis Hazánkunk. Mert itt három nevezetes Völgyek jönnek össze a' Kis és Nagy Szamos Vizeivel, mellyek hajókázhatókká tétetődven, az itt lévő Sóbányákból a' Só kihordása Magyarország felé megkönnyebbíthetné, 's a' kereskedés minden tekintetben előmozdíthatna. — Itt jönnek még össze a' Kolosvári, Besztertzei és Bányai posták is, mellyek az ily czél előmozdítására felette hasznosok. Mind eze-

ket, szeretett Fő Ispány Urunk, egy pillantattal által látván, Városunk' 's Megyénk' jóvendőbéli boldogsága fundamentát. több efféle czélos rendelései által megvetette. De még a' tisztességes tudományok, és szép mesterségek pártfogásában is egy szükséges jó példával jelent-meg ő Nagysága Megyénk Nemesei előtt, akkor, midőn a' közelébb múlt nyári hónapokban a' M. Vásárhelyi Magyar Nemzeti Színjászó Társaság, Városunk' kebelében volt mulatása alkalmatosságával, a' Játéknéző helyet mindenkor betses jelenlétével diszesebbíteni, 's ez által mind a' Magyar Jászókat, (kik között magokat az ifjabb Székely úr, Cseh úr, és Szentiványi 'Su'sanna asszony jelesen megkülömböztették) szép mesterségjekhez bátorítani, mind pedig Megyénknek az ártatlan és nemes mulatások' ezen hasznos nemével, még eddig esmeretlen lakosait, a' szép Literaturához édesgetni, annak pártfogására gerjeszteni, 's így köztünk a' jobb izlést esméretesebbé tenni méltóztatott.

Vajha édes Hazánk sok ily nagy férfiakkal dítsekedhetnék! Akkor remélhetnők azt, hogy nagygyá lett szomszédink között mi is mind inkább kilátszhatnánk 's jobban jobban betsültethetnénk! — Buzgó ohajtásunk azért is az, hogy az Ég, Gróf Haller István ő Nagyságát, ki mint gyermeknevelő atya, mint polgár, mint Mánás és mint Fő Tiszt, a' maga nagy és szép tehetségeinek, mind itt nálunk, mind Alsó Fejér Vármegyében, követésre és tiszteletre méltó példáit adta, — ki Megyénket nagy böltsességgel kormányozza, 's azt a' szépségnek a' tsupa kézzel fogható hasznostól illő megkülömböztetésére tanította 's naponként tanítja — számos esztendőig éltesse!